

Maria Pokorska (1931-2022)

In memoriam. Wystawa prac Marii Pokorskiej z kolekcji Gabinetu Zbiorów Graficznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu

6 lutego 2022 roku zmarła prof. Maria Pokorska - utalentowana toruńska artystka graficzka i malarka. Z naszym Uniwersytetem była związana niemal od początku swojej artystycznej działalności. Na toruńskim Wydziale Sztuk Pięknych ukończyła grafikę, a po studiach podjęła pracę w Pracowni Wklęsłodruku w Zakładzie Grafiki na Wydziale Sztuk Pięknych, gdzie zajmowała się grafiką i malarstwem.

Twórczość Marii Pokorskiej była doceniana w Polsce i na świecie, gdzie wystawiała i była nagradzana. Należała do Związku Polskich Artystów Plastyków okręgu toruńskiego i "Grupy Toruńskiej". Wspólnie z prof. Mirosławem Piotrowskim zainicjowała Triennale Grafiki "Kolor w Grafice" – przegląd polskiej grafiki współczesnej operującej kolorem.

Prezentowane na naszej wystawie prace Marii Pokorskiej pochodzą z lat 50. i 60 XX wieku. Są to grafiki wykonane głównie w technice akwatynty, niekiedy złączonej z akwafortą oraz małe, ale niezwykle wymagające formy graficzne jakimi są ekslibrisy wykonane przez artystkę w technice drzeworytu. Na wystawie pokazujemy również pochodzące ze zbiorów naszej Biblioteki katalogi wystaw, dokumentujące działalność artystyczną i wystawienniczą Marii Pokorskiej.

Przewodnimi motywami jej prac byli ludzie i przyroda. Jak pisał Bogusław Mansfeld: „Maria Pokorska podejmując bowiem w swojej pięknej grafice sprawę współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych, potrafi ukazać ją z całą siłą właściwą tylko sztuce...”

Wśród wystawionych grafik odnajdziemy portrety dzieci, między innymi „Dziewczynkę z lalką”, czy „Janko Muzykanta”, próbującego zakraść się do dworu, aby dotknąć upragnionych skrzypiec. Artystka ukazuje również ludzi borykających się z życiowymi problemami, stratą i smutkiem, przedstawiając na przykład „Uchodźców”, czy „Stypę”. O nieodwracalnie płynącym czasie i przemijaniu przypomina nam „Zegarmistrz”, natomiast „Portret z szachownicą” doskonale obrazuje życie, jako pole walki.

Ukazana w grafikach Marii Pokorskiej piękna, spokojna przyroda dodaje nam jednak otuchy. „Łąki Podhalańskie” z pasącymi się na nich owcami, zachęcają do dalekich spacerów i kontemplacji, do oderwania się od codziennego zgiełku i zmartwień. Taką chwilę błęgiego relaksu odnajdujemy w „Dziewczynach” które wygodnie wylegują się na kocu, rozmawiają i czytają książki.

Przygotowując dla Państwa tę wystawę nie przypuszczałyśmy, że tematy prezentowane przez artystkę w jej grafikach staną się ilustracją tego ciężkiego czasu, w jakim przyszło nam żyć, czasu bestialskiej i nieludzkiej wojny – rosyjskiej inwazji na niepodległą Ukrainę, jaka rozgrywa się tuż za naszą granicą. To niewiarygodne, że motyw uchodźców, na tak ogromną skalę uciekających ze swoich domów, zostawiających swoich bliskich i nie znających jutra, jest dzisiaj tak współczesny i realny, a grafika pt. „Stacyjka”, na której sylwetki

osamotnionych na peronie dworca postaci, być może matki z dzieckiem, stanie się niejako symbolem ówczesnej sytuacji.

Niech ta wystawa będąca z jednej strony oddaniem hołdu naszej znakomitej artystce Marii Pokorskiej, z drugiej strony niech skłoni nas wszystkich do refleksji, abyśmy każdego dnia doceniali ten wielki dar wolności, demokracji i możliwości wszelakiego rozwoju jaki jest nam dany. Nie zapominajmy również o pomocy tym wszystkim, którym ten dar próbuje być odebrany.

Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z twórczością artystki Marii Pokorskiej zgromadzoną w Gabinetzie Zbiorów Graficznych Oddziału Zborów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.

Elżbieta Hudzik

Lidia Gerc